

Gemeente van Christus,

Een verhaal over een ernstige ziekte, die genezen wordt “als je geloof maar sterk of groot genoeg is”. Jullie kunnen je er waarschijnlijk iets bij voorstellen dat ik even moest slikken, toen ik zag wat er voor deze zondag op het leesrooster stond. We hebben een zeer spannende en emotionele tijd achter de rug. Trees was zó ziek dat het een paar weken lang de vraag was of ze het zou halen. Er is veel voor haar gebeden, zelfs door mensen die dat normaal gesproken niet doen. En ze is er weer, vanochtend voor het eerst. Dat is natuurlijk geweldig!

Maar ik heb er wel wat bedenkingen bij om een direct verband te leggen tussen haar genezing van een levensgevaarlijke infectie en de gebeden die zijn gedaan en de kaarsjes die zijn aangestoken. Het had immers ook heel anders kunnen aflopen. En wat zou het in dat geval zeggen over het geloof van hen die hun gebeden met zoveel liefde en medeleven hebben uitgesproken?

De schriftlezing uit het Mattheüs-evangelie komt vanochtend - voor mij, voor ons - heel dichtbij. En roept de nodige vragen op. Als je bepaalde uitspraken van Jezus uit dit kleine verhaal letterlijk neemt, kan dat nogal heftige gevolgen hebben. Voor een enkeling kunnen ze misschien heel troostrijk en waar zijn. Maar voor de overgrote meerderheid kunnen ze juist averechts werken: als je wél bidt om genezing, met hart en ziel, maar jouw gebed wordt niet verhoord. Dan krijg je namelijk een behoorlijke dreun te verwerken: blijkbaar is je geloof niet groot of sterk genoeg geweest.

Toen ik in de afgelopen periode op weg was naar het MCL, zag ik in de stad grote billboards langs de weg staan: “Tent2023” stond er op. De aankondiging van een “wonderencampagne”. Van 10 - 13 augustus stond er een grote tent op het Oldehoofsterkerkhof. Daarin werden genezingsdiensten georganiseerd. Ik heb de website er eens op nagekeken. “Wat kan ik verwachten? “Wij verwachten wonderen! Want: “Alles is mogelijk voor wie gelooft!”.

’s Avonds op Westerhûs, vertelde ik er iets over tijdens de maaltijd. Een van onze gasten, een jonge vrouwelijke kinderarts keek me wat vinnig aan en vertelde dat een collega van haar onlangs was gepromoveerd op dit soort “wondergenezingen”. Conclusie van het proefschrift was dat er inderdaad in enkele gevallen sprake was van een medisch onverklaarbare genezing.

“Ik wil niet flauw doen, zei ik, maar hoe zit het met die talloos velen die óók naar zo’n tentbijeenkomst komen en die níet worden genezen? Geloven die dan niet sterk genoeg?”

Dat was inderdaad een lastig gegeven..... Ook het proefschrift gaf daar geen antwoord op.

Nou, - terug naar de tekst.

Ons verhaal volgt direct op het verhaal van de Verheerlijking op de berg. Na de “Top-ervaring” die een paar van de leerlingen daar met Jezus hebben gehad, zijn ze de berg afgedaald. En worden meteen geconfronteerd met de ellende die zich allemaal kan afspelen in “het dal”. De wereld van alledag.

Een “maanzieke” jongen. Bezeten door een demon, een boze geest, die hem laat vallen, soms in het water, soms in het vuur. Vallende ziekte dus. Epilepsie. Dat wordt door de meeste uitleggers toch wel aangenomen.

Wij weten inmiddels dat het bij epilepsie gaat om een hersenaandoening. En niet om een of andere demonische kracht. Als er geen demon is het spel is, is er dus ook niemand om “streng toe te spreken”.

Wat niet betekent dat wij niets meer met dit verhaal zouden kunnen. De onvolprezen schriftuitlegger Eugen Drewermann ziet dat “water en vuur” als twee symbolen voor een innerlijke gesteldheid. Voor

twee intense, heftige emoties. Als je die emoties niet kunt uiten, dan slaan ze naar binnen. En dat kan allerlei lichamelijke reacties tot gevolg hebben. Dat vond ik een mooie eyeopener. Het deed me direct denken aan een van die werkelijk prachtige nummers van de Amerikaanse zanger en gitarist James Taylor: Fire en rain. Ik heb het veel gedraaid, de afgelopen tijd.

Vuur en regen, dus.

De aanleiding voor Taylor om dit nummer te schrijven was een vreselijk bericht dat hij kreeg: een goede vriendin van hem, Suzanne, had een einde aan haar leven gemaakt. Dat deed hem intens verdriet! Hij was er hélemaal af, toen hij het hoorde. En schreef er een ontroerend mooi nummer over. Dat onder andere gaat over verdriet. Over eenzaamheid. Het gevoel niet meer verder te kunnen. Tegen elke dag zie je op als een berg, om maar eens beeld uit onze schriftlezing te gebruiken. En je weet bij God niet hoe je die berg zou moeten overwinnen
In vertaling zingt James Taylor o.a:

Ik heb vuur gezien en ik heb regen gezien
Ik heb zonnige dagen beleefd, waarvan ik dacht dat ze nooit voorbij zouden gaan
Ik heb eenzame tijden meegemaakt, waarin ik geen enkele vriend meer had.
Maar ik heb altijd gedacht dat ik jou weer zou zien.

Kijk naar mij, Jezus:
Help me om staande te blijven,
om weer een dag door te komen.....
Mijn lichaam doet pijn en mijn tijd raakt op,
Ik zou niet weten hoe ik het anders moet redden.

Ja, - there were times when I could not find a friend, zingt hij. Ik had geen enkele vriend meer... Grote eenzaamheid. Toen Carole King, een ander grootheid uit de popgeschiedenis dat nummer hoorde, schreef ze een lied voor James: You've got a friend.... Je hebt een vriend. Een van de allermooiste nummers die ik ken. Ook die heb ik de laatste tijd vaak gedraaid.

Ik vertel het jullie omdat het een mooi bruggetje is naar de vraag wat je kunt doen voor iemand die zich "in tijden van water en vuur" bevindt. Iemand die geconfronteerd wordt met de demonen van de eenzaamheid, ziekte, angst om iemand die je lief is te verliezen, hopeloosheid. Wat kun je doen voor iemand die intens verdrietig is. Wanhopig. Iemand die - soms snoeihard - wordt geconfronteerd met de kwetsbaarheid van het bestaan.

Ik weet niet hoe dat jullie vergaat, maar je kunt er, om datzelfde beeld uit onze lezing nog maar eens te gebruiken, als een berg tegenop zien om bij iemand die zich in zo'n situatie bevindt op bezoek te gaan. Iemand die net te horen heeft gekregen dat ze een kind verloren heeft. Iemand die net te horen heeft gekregen dat hij ongeneeslijk ziek is. Ouders die grote zorgen hebben om een van hun kinderen..... Wat moet ik zéggén in zo'n situatie? Wat kan ik betekenen, in zo'n situatie? Ik heb niks in huis, toch? Nog geen mosterdzaadje aan troost.... troost?

Wat kan troosten? Wat zou heilzaam kunnen zijn voor die ander, die niet weet hoe ie de dag door moet komen? Die zich amper of niet staande kan houden? Iemand die daar uit eigen ervaring iets over kan zeggen, en dat ook gedaan heeft, is de Vlaamse psychiater Dirk de Wachter. Zijn meest recente boek heet "Vertroostingén". In 2022 werd bij hem een ernstige vorm van darmkanker geconstateerd.

Ik citeer een paar stukjes uit zijn boek. En ik doe dat redelijk uitgebreid, omdat ik het zeer herkenbaar vind wat hij aan troost, aan heilzaam contact heeft ervaren:

“Plots ...hing ik boven een diepe afgrond (toen de uitslag van het onderzoek bekend was)... toch donderde ik daar niet in. Opnieuw waren mijn geliefden daar om mij vast te houden. **Een meer wezenlijke beleving bestaat er volgens mij niet. (!!!!)**

Ik had alweer veel geluk. In noodlijdende situaties gedragen worden door je bezorgde naasten, is een diepmenselijke ervaring, waarin de mensheid zich toont in haar meest verheven kant.” (p.8)

In het vervolg van zijn boek beschrijft De Wachter meerdere vormen van troost. Maar de kern vormt steeds: die nabijheid van anderen.

“Het was de blik van de ander die me tot rust bracht.” (p.21)

De Tibetaanse poetsvrouw die 's morgens binnenkomt om zijn kamer in het ziekenhuis schoon te maken, aan wie hij vraagt of hij even met haar mag praten. Die de tijd neemt om naast zijn bed te gaan zitten. “De woorden die ze gebruikte, waren heel eenvoudig. Het waren gewone woorden. Ik luisterde en wat ze zei bracht een soort rust over mij. Iemand sprak met me. Niet meer dan dat. Maar iemand zág me, zij, die dame uit Tibet, met haar bezem in haar hand... wat ik nodig had, was die eenvoudige, menselijke blik... niemand kan de zwakte alleen aan.” (!!!) (p.24-25)

Even verder: “Als iets troost is, dan is het dat kleine goede dat zo dicht bij die vriendelijkheid zit. Het is de mens die er voor u is. De mens die iets voor u doet. Iets kleins. Iets ogenschijnlijk onschuldigs. Iets dat vermoedelijk geen moeite kost en dat zomaar, met een knippering van het oog, aan de aandacht ontsnapt. Een glimlach, een hand, een schouderklop. Iets heel klein menselijks, maar iets dat zo wezenlijk is voor het menselijk bestaan. (p. 40)

Nog weer verder verwondert hij zich over de talloos vele e-mails en brieven en kaarten die mensen hem sturen. “Dat hóeven ze niet te doen, maar ze doen het wél!” Het ontroert hem zeer.

Kloosterzusters die schrijven dat ze voor hem bidden. En zich daar bijna voor verontschuldigen.

“Je kunt dat cynisch wegzetten en denken: waarom moeten die zusters nu voor mij bidden? (Dirk de Wachter is al vrij lang geleden van zijn geloof gevallen).

Maar als zusters al niet meer bidden, wie zou het dan wel doen? Op dat moment is dat zeer troostend. Zeer ontroerend. Mensen die schrijven dat ze voor je bidden of een kaars branden, helpt (!!!!)

Ik kan zo nog wel even doorgaan met citeren. En ik heb het al vrij uitgebreid gedaan, omdat, zoals gezegd, het voor Trees en mij zeer herkenbaar is, wat Dirk de Wachter hier allemaal schrijft.

De vele gebeden en kaarsjes. De talloos vele kaarten, bloemen, fruitmanden, schalen van Licht en andere blijken van medeleven.

Het werkt heilzaam als je je realiseert dat andere mensen zo met je meeleven.

De verbondenheid werkt heilzaam. De aandacht.

Al die tekenen van het “kleine goede”, van medemenselijkheid.

En nu ik dit opschrijf, realiseer ik me dat juist dáárin “iets van God” werkzaam kan zijn.

Dat het zó werkt. Dat God zó “werkt”.

Wat niet wil zeggen dat daardoor die infectie is verdwenen. Maar wel dat het ons er doorheen heeft geholpen. Kleine tekenen van het goede. Zo klein als mosterdzaadjes.

Je vangt het in je hart...het wordt van alle liefde groot, het groeit, als je volhardt.

Amen.